

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 12Co/44/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6616214649
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 08. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Katarína Katková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2018:6616214649.2

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici, v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Kataríny Katkovej a členov senátu Mgr. Janky Benkovičovej a JUDr. Ing. Jána Gandžalu, PhD., v spore žalobcu N. C., nar. XX. XX. XXXX, s trvalým pobytom H. X, XXX XX E., právne zastúpeného Advokátska kancelária KONCOVÁ & PARTNERS, s.r.o., so sídlom Legionárska 7158/5, 911 01 Trenčín, IČO: 47 256 907, proti žalovanému Friendly Finance Slovakia, s.r.o., so sídlom Tallerova 4, 811 02 Bratislava, IČO: 47 243 368, právne zastúpenému JUDr. Danielou Ježovou, LL.M., PhD., advokátkou, Advokátska kancelária so sídlom Javorinská 13, 811 03 Bratislava, o určenie, že zmluva je bezúročná a bez poplatkov, o vydanie bezdôvodného obohatenia a zaplataenie primeraného finančného zadostučinenia, na základe odvolania žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Lučenec č. k. 12Csp/149/2016-66 z 10. októbra 2017, takto

rozhodol:

Rozsudok Okresného súdu Lučenec z r u š u j e a v e c m u v r a c i a na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Lučenec (ďalej len „okresný súd“, resp. „súd prvej inštancie“, event. „prvoinštančný súd“) odvolaním napadnutým rozsudkom zo dňa 10. 10. 2017 žalobu o určenie, že Zmluva o spotrebiteľskom úvere zo dňa 14. 01. 2014 uzavretá medzi žalobcom ako dlžníkom a žalovaným ako veriteľom je bezúročná a bez poplatkov zamietol (prvý výrok). Žalovanému priznal náhradu trov konania v plnom rozsahu, o ktorej výške bude rozhodnuté samostatným uznesením súdu (druhý výrok). Súd prvej inštancie žalobu o určenie, že Zmluva o spotrebiteľskom úvere zo dňa 17. 02. 2014 uzavretá medzi žalobcom ako dlžníkom a žalovaným ako veriteľom je bezúročná a bez poplatkov zamietol (tretí výrok). Žalovanému priznal náhradu trov konania v plnom rozsahu, o ktorej výške bude rozhodnuté samostatným uznesením súdu (štvrtý výrok). Ďalej okresný súd žalobu o zaplataenie sumy 349,26 Eur z titulu bezdôvodného obohatenia zamietol (piaty výrok) a žalovanému priznal náhradu trov konania v plnom rozsahu, o ktorej výške bude rozhodnuté samostatným uznesením súdu (šiesty výrok). Zároveň súd prvej inštancie žalobu o zaplataenie sumy 200,- Eur ako primeraného finančného zadostučinenia zamietol (siedmy výrok). Žalovanému priznal náhradu trov konania v plnom rozsahu, o ktorej výške bude rozhodnuté samostatným uznesením súdu (ôsmy výrok).

2. V úvode odôvodnenia rozhodnutia prvoinštančný súd uviedol, že žalobca sa žalobou domáhal určenia, že Zmluvy o spotrebiteľskom úvere zo dňa 14. 01. 2014 a zo dňa 17. 02. 2014 sú bezúročné a bez poplatkov, vydania bezdôvodného obohatenia vo výške 349,26 Eur a zaplataenia primeraného finančného zadostučinenia vo výške 200,-Eur.

3. V ďalšej časti odôvodnenia prvoinštančný súd uviedol, že žalobca uzatvoril so žalovaným Zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXX-XXXXXX zo dňa 14. 01. 2014, predmetom ktorej bolo poskytnutie krátkodobého, bezúročného úveru vo výške 600,-Eur, jednorazovým čerpaním, s tým že žalobca sa zaviazal žalovanému vrátiť finančné prostriedky vo výške 774,63 Eur. Zmluva bola uzatvorená na dobu do 14. 02. 2014, obsahuje RPMN vo výške 1924,4 %, pritom celkové náklady spotrebiteľa tak predstavujú

odplatu vo výške 174,63 Eur a priemernú RPMN vo výške 418 %. Žalobca uzatvoril so žalovaným aj Zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXX-XXXXXX zo dňa 17. 02. 2014, na základe ktorej žalovaný poskytol žalobcovi krátkodobý, bezúročný úver vo výške 600,-Eur jednorazovým čerpaním. Podľa tejto zmluvy sa žalobca zaviazal žalovanému vrátiť finančné prostriedky vo výške 774,63 Eur. Zmluva bola uzatvorená na dobu do 20. 03. 2014, RPMN výške 1924,4 %, pritom celkové náklady spotrebiteľa tak predstavujú odplatu vo výške 174,63 Eur a priemernú RPMN vo výške 418 %. Prvoinštančný súd mal preukázané, že žalobca z titulu Zmluvy o spotrebiteľskom úvere zo dňa 14. 01. 2014 zaplatil žalovanému sumu 774,63 Eur, a to splátkou vo výške 474,63 Eur dňa 24. 01. 2014 a splátkou vo výške 300,- Eur dňa 14. 02. 2014. Na základe Zmluvy o spotrebiteľskom úvere zo dňa 17. 02. 2014 zaplatil žalobca žalovanému úver splátkou vo výške 774,63 Eur dňa 26. 02. 2014.

4. Po uvedení zákonných ustanovení § 52 ods. 1, 2, 3, 4, § 40 ods. 3, 4, § 107 ods. 1, 2, § 657 Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“), § 1 ods. 3 písm. l), § 2 písm. c), d), § 24 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a iných pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej aj „Zákon o spotrebiteľských úveroch“, resp. „zák. č. 129/2010 Z. z.“), § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej aj „Zákon o ochrane spotrebiteľa“, resp. „zák. č. 250/2007 Z. z.“), okresný súd konštatoval, že „Pokiaľ ide o žalobcom uplatnené nároky, kde sa žalobca domáhal určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti Zmluvy o spotrebiteľskom úvere zo dňa 14. 01. 2014 a zo dňa 17. 02. 2014, tieto súd vyhodnotil v súlade s § 137 písm. d) CSP tak, že žalobca sa domáhal určenia právnej skutočnosti, pretože podľa § 2 ods. 1 OZ zmluva a iné právne úkony, ich existencia, platnosť, či neplatnosť sú právnymi skutočnosťami. Uvedená žaloba preto nie je určovacou žalobou podľa § 137 písm. c) CSP, podľa ktorej by sa žalobca domáhal určenia, či tu právo je, alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem. Z uvedeného dôvodu, preto súd neskúmal a nevysporiadať sa s námietkami žalovaného o existencii naliehavého právneho záujmu. Keďže znenie § 137 písm. d) CSP pripúšťa len žalobu na určenie právnej skutočnosti za predpokladu, že takáto možnosť výslovne vyplýva z hmotnoprávneho predpisu, súd preto žalobu v tejto časti zamietol s poukazom na to, že hmotnoprávny predpis a to ani v § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa ani v § 11 zákona č. 129/2010 Z. z. neupravuje možnosť domáhať sa žalobou určenia bezpoplatkovosti a bezúročnosti žaloby. Otázkou prípadnej bezúročnosti a bezpoplatkovosti sa zaoberá súd len ako prejudiciálnou otázkou. Keďže súd mal za to, že takáto žaloba je neprípustná, nedôvodná žalobu čo sa týka prvého a druhého výroku, tak ako je uvedené vyššie zamietol. Súd sa ďalej zaoberal žalovaným výrokom, ktorým sa domáhal žalobca od žalovaného zaplata sumy 349,26 Eur z titulu vydania bezdôvodného obohatenia. Keďže zo strany žalovaného bola vznesená námietka premlčania, z dôvodu hospodárnosti súd najprv skúmal, či právo uplatnené žalobcom je premlčané alebo nie je. V zmysle uvedených ustanovení § 107 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka premlčanie je inštitút hmotného práva a jeho podstata spočíva v kvalifikovanom uplynutí času, v ktorom zo strany veriteľa nedošlo k vykonaniu jeho subjektívneho práva. V dôsledku tohto márneho uplynutia času dlžníkovi vzniká právo vzniesť na súde námietku premlčania a tým odmietnuť plnenie veriteľovi. Pri práve na vydanie bezdôvodného obohatenia je subjektívna lehota 2 roky a objektívna lehota 3 roky a ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie, tak 10 rokov. Začiatok plynutia premlčacej lehoty pri nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia sa viaže na vedomosť o tom, kedy sa žalobca dozvie o tom, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto zaň zodpovedá. Obidve podmienky musia byť splnené kumulatívne. Základným účinkom premlčania je, že v prípade, ak sa dlžník premlčania dovoľá, premlčané právo veriteľovi nemožno v súdnom konaní priznať. Právo na vydanie bezdôvodného obohatenia sa tak premlčí uplynutím subjektívnej premlčacej lehoty, najneskôr však uplynutím objektívnej premlčacej lehoty. Z uvedeného vyplýva, že dĺžka objektívnej premlčacej doby nemôže byť nikdy prekročená, a to ani v prípade, ak by subjektívna doba mala ešte plynúť, prípadne ak plynúť nezačala. V konaní mal súd preukázané, že žalobca zaplatil z titulu uzatvorenej Zmluvy o úvere zo dňa 14. 01. 2014 splátku 474,63 Eur dňa 24. 01. 2014 a zvyšok, splátku 300,-Eur dňa 14. 02. 2014. Z titulu uvedenej Zmluvy o úvere zo dňa 14. 01. 2014 tak subjektívna premlčacia lehota začala plynúť najneskôr dňa 14. 02. 2014 a uplynula 14. 02. 2016. Z titulu Zmluvy o úvere zo dňa 17. 02. 2014 zaplatil splátku úveru žalovaný vo výške 774,63 Eur dňa 26. 02. 2014. Z uvedeného je zrejmé, že subjektívna premlčacia lehota začala plynúť 26. 02. 2014 a uplynula 26. 02. 2016. Žalobca podal žalobu na súd dňa 18. 11. 2016. Došlo tak k podaniu žaloby po uplynutí subjektívnej premlčacej lehoty. Podľa názoru súdu, žalobca sa mohol dozvedieť o tom, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a mal tiež vedomosť o tom, kto je povinný mu bezdôvodné obohatenie vydať, keďže uzatvoril so žalovaným zmluvu o úvere, teda vedel, kto sa na jeho úkor bezdôvodne obohatil, a teda podľa názoru súdu subjektívna premlčacia lehota začala plynúť nasledujúcim dňom odo dňa zaplata poslednej

splátky tak, ako uviedol súd vyššie. Obdobný právny názor čo sa týka začiatku plynutia subjektívnej premlčacej lehoty bol vyslovený aj v rozsudku Krajského súdu Banská Bystrica č. k. 17Co/62/2016-143. Na základe všetkých vyššie uvedených dôvodov súd žalobe v časti zaplata sumy 349,26 Eur z titulu bezdôvodného obohatenia ako nedôvodnej, vzhľadom na vznesenú námietku premlčania nevyhovel. Keďže z hľadiska hospodárnosti sa zaoberal súd vznesenou námietkou premlčania, súd už neskúmal samotnú existenciu práva žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia, keďže uprednostnil hľadisko procesnej ekonómie. Súd zdôrazňuje, že žalobca sa k obrane žalovaného v zmysle § 167 ods. 3 CSP v stanovenej lehote nevyjadril, nepreukázal dôkazy na svoju obranu, že by právo na vydanie bezdôvodného obohatenia premlčané nemalo byť, pričom s poukazom na ustanovenie § 291 ods. 3 CSP a § 296 CSP sa na žalobcu vzťahuje sudcovská koncentrácia v zmysle § 153 CSP. Súd zdôrazňuje, že prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany možno uplatniť najneskôr do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa dokazovanie končí (§ 154 CSP). Žalobca sa podanou žalobou domáhal aj zaplata sumy 200,-Eur z titulu primeraného finančného zadosťučinenia. Zo zákonného znenia § 3 ods. 5 zákona č. 250/2004 Z. z. o ochrane spotrebiteľa vyplýva právo spotrebiteľa domáhať sa proti porušiteľovi na súde ochrany svojho práva, a v prípade úspešného uplatnenia porušenie práva alebo povinnosti mu vzniká právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom o ochrane spotrebiteľa alebo osobitnými predpismi zodpovedá. Keďže žalobca úspešne neuplatnil porušenie práva alebo povinnosti, podľa názoru súdu nevzniklo mu právo na zaplata primeraného finančného zadosťučinenia. Na základe vyššie uvedených dôvodov súd žalobu aj v tejto časti zamietol.“

5. Rozhodnutie o trovách konania súd prvej inštancie odôvodnil aplikáciou ustanovenia § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) a plne úspešnému žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi v plnom rozsahu.

6. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal žalobca v zákonnej lehote odvolanie a navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, event. rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobe vyhovie v plnom rozsahu a prizná mu náhradu trov konania.

7. V odôvodnení odvolania namietal nesprávne právne posúdenie veci súdom prvej inštancie a nesprávny procesný postup, pretože ohľadne plynutia subjektívnej premlčacej doby, ktorá sa musí zmestiť do objektívnej premlčacej doby a ktorej začiatok sa odvíja od subjektívneho momentu žalobcu, kedy sa dozvedel o vzniku bezdôvodného obohatenia a subjekte, ktorý sa na jeho úkor bezdôvodne obohatil, mal za to, že žalobca sa o týchto skutočnostiach dozvedel v čase, keď požiadal právneho zástupcu o poskytnutie poradenstva, t. j. v čase, keď udelil plnomocenstvo právnenému zástupcovi dňa 22. 09. 2017. V prípade pochybností prvoinstančného súdu o začiatku plynutia subjektívnej premlčacej lehoty, mal postupovať podľa § 295 CSP a mohol vykonať aj tie dôkazy, ktoré spotrebiteľ nenavrhol. Namietal pochybenie súdu prvej inštancie, keď začiatok plynutia subjektívnej doby odvíjal od objektívnej skutočnosti (zaplata poslednej splátky). Pri posudzovaní začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby podľa § 107 ods. 1 OZ je potrebné vychádzať z preukázanej, skutočnej, nie teda len predpokladanej vedomosti oprávneného o tom, že na jeho úkor došlo k získaniu bezdôvodného obohatenia a kto ho získal, inak povedané vyžaduje sa skutočná nielen predpokladaná vedomosť oprávneného. Konštatoval, že žalobca sa o bezdôvodnom obohatení dozvedel až v čase, kedy splnomocnil právneho zástupcu na zastupovanie dňa 22. 09. 2016. Opak, že sa žalobca dozvedel o bezdôvodnom obohatení skôr, žalovaný v konaní nepreukázal. V uvedenom prípade súd prvej inštancie správne aplikoval premlčaciu dobu na vznesenú námietku premlčania žalovaného, ale nesprávne si vyložil začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby. Okresný súd zásadne pochybil, keď bez zistenia, či došlo k porušeniu práva alebo povinnosti spotrebiteľa vyhodnotil, že žalobcovi nevzniklo právo na zaplata primeraného finančného zadosťučinenia, preto mal okresný súd podrobiť zmluvy skúmaniu, či došlo k porušeniu práva alebo povinnosti spotrebiteľa k prijatiu záveru o tom, či žalobca má alebo nemá nárok na primerané finančné zadosťučinenie od žalovaného. Napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie k uplatnenému finančnému zadosťučineniu nespĺňa náležitosti odôvodnenia rozhodnutia, a preto nie je dostatočne odôvodnený. K zamietnutiu určovacích výrokov konštatoval, že ustanovenie § 137 CSP obsahuje iba demonštratívny výpočet druhov žalôb, preto z neho nevyplýva nemožnosť sa žalobou domáhať určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti zmluvy, pokiaľ je daný naliehavý právny záujem a navyše súd je povinný z úradnej povinnosti rozhodovať o neprijateľnosti a neplatnosti zmluvnej podmienky. Postavenie žalobcu je nejasné a neisté nielen v tom, že zmluva obsahuje neprijateľnú podmienku, je v rozpore so zákonom pre

absenciu zákonných náležitostí a zároveň žalovaným pripravená zmluva, nenúti žalovaného reagovať na skutočnosť, že žalobca ako dlžník vrátil požičané peniaze skôr, než bolo dohodnuté. Uvedené skutočnosti preto preukazujú naliehavý právny záujem na určení o bezúročnosti a bezpoplatkovosti.

8. Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu navrhol rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť. Nesúhlasil s tvrdeniami žalobcu ohľadne začiatku plynutia subjektívnej premičacej lehoty. Poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 21. 05. 2013 č. k. 13Co/170/2013, ako aj rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/35/2018, rozsudok Okresného súdu Zvolen č. k. 13/C73/2014. Stotožnil sa s názorom prvoinštančného súdu o plynutí subjektívnej premičacej lehoty zo Zmluvy o úvere zo dňa 14. 01. 2014, kedy subjektívna premičacia lehota začala plynúť najneskôr dňa 14. 02. 2014 a uplynula dňa 14. 02. 2016 a zo Zmluvy o úvere zo dňa 17. 02. 2014 začala plynúť 26. 02. 2014, uplynula dňa 26. 02. 2016, s tým, že žaloba bola na súd podaná po uplynutí subjektívnej premičacej lehoty až dňa 18. 11. 2016. Žalobca sa mohol dozvedieť o tom, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto je mu ho povinný vydať, nakoľko mal riadnu vedomosť o tom, s kým uzatvára predmetné Zmluvy o úvere a subjektívna premičacia lehota začala plynúť nasledujúcim dňom odo dňa zaplatenia poslednej splátky. Podmienkou priznania primeraného finančného zadosťučinenia podľa ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. je celkový úspech vo veci, ktorý vzhľadom k námietke premičania žalobca nemal a preto podmienku priznania tohto nároku nespĺnil. Vzhľadom k tomu, že ide o taxatívne vymenovanie dôvodov, pričom medzi nimi sa nenachádza údajná „neplatnosť právneho úkonu“, okresný súd nemôže určiť osobitným výrokom, že predmetné úvery sú bezúročné a bez poplatkov, hoci to vyplýva aj zo samotných zmlúv. Ide o nadbytočné výroky, ktoré sú obsahom prípadného výroku o zaplatenie, s tým že súd ich musí riešiť ako predbežnú otázku vo výroku o zaplatenie, preto naliehavý právny záujem na určení prvých dvoch výrokov neexistuje.

9. Žalobca vo vyjadrení k vyjadreniu žalovaného uviedol, že k rozhodnutiam Krajského súdu v Banskej Bystrici a Najvyššieho súdu SR nemá rozdielne tvrdenia, avšak so záverom rozhodnutia Okresného súdu Zvolen nesúhlasil, pretože uvedený záver nediferencuje začiatok plynutia subjektívnej a objektívnej premičacej lehoty. Zotrvával na konštatovaní, že nemožno založiť začiatok plynutia subjektívnej premičacej lehoty zaplatením poslednej splátky. Stanovenie začiatku plynutia subjektívnej premičacej doby od objektívnej skutočnosti považoval za výklad contra legem. Vedomosť žalobcu o bezdôvodnom obohatení žalovaný nepreukázal. Okresný súd sa nezaoberal otázkou, či sú splnené podmienky na primerané zadosťučinenie, pretože rozhodnutie v uvedenej časti neodôvodnil.

10. Žalovaný vo vyjadrení k vyjadreniu žalobcu uviedol, že všetky okolnosti dôležité pre uplatnenie svojho práva vedel žalobca už v čase uzavretia zmluvy, poznal subjekt, ako aj výšku obohatenia, teda všetky skutočnosti potrebné na úspešné uplatnenie nároku na súde. K tvrdeniam žalobcu prvýkrát uvedeným až v odvolaní a vo vyjadrení zo dňa 11. 12. 2017, o vedomosti žalobcu o svojom nároku až po stretnutí s právnym zástupcom uviedol, že každý logicky uvažujúci človek musí dôjsť k záveru, že k právnemu zástupcovi môže ísť iba osoba majúca vedomosť o tom, že vzťah nie je v poriadku. Náhodné stretnutie žalobcu a jeho právneho zástupcu je v tomto prípade vylúčené, vzhľadom na bydlisko žalobcu a sídlo právneho zástupcu. Navyše žalobca ako vysokoškolsky vzdelaná osoba vzhľadom k množstvu informácií z hromadno-informačných prostriedkov o poskytovaní úverov rôznymi nebankovými spoločnosťami mohla mať vedomosť o skutočnostiach a dozvedieť sa o nich skôr, ako až po stretnutí s právníkom. Konštatoval neunesenie povinnosti dôkazného bremena žalobcu, pretože netvrdil, kedy sa dozvedel o všetkých potrebných skutočnostiach rozhodných pre uplatnenie nároku, preto neunesol dôkaznú povinnosť. Tvrdenie žalobcu, že naliehavým právnym záujmom nemusí disponovať, považoval za účelové. Ohľadom nároku na primerané finančné zadosťučinenie poukázal na odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančného súdu skutočnosťou, že žalobca nebol v konaní úspešný.

11. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 CSP), vec preskúmal v rozsahu určenom ustanovením § 379, § 380 a 381 CSP, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 2 CSP a contrario a odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 389 ods. 1 písm. b), c) CSP zrušil a vec mu podľa § 391 ods. 1 CSP vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

12. V posudzovanej veci ide o spotrebiteľské zmluvy. Východiskom spotrebiteľskej ochrany je názor, podľa ktorého sa spotrebiteľ ocitá vo faktickom nerovnom postavení s profesionálnym dodávateľom, a to s ohľadom na okolnosti, za ktorých dochádza ku kontraktácií, vzhľadom na väčšiu profesionálnu skúsenosť predávajúceho, lepšiu znalosť práva a lepšiu dostupnosť právnych služieb a konečne

možnosť stanovovať zmluvné podmienky jednostranne cestou formulárových zmlúv. Pre takéto vzťahy je charakteristické, že podnet k zmluvnému rokovaniu prichádza spravidla od dodávateľa, pričom spotrebiteľ nie je na zmluvné dojednanie pripravený, pri kontraktácii využívaný moment prekvapenia a neskúsenosť spotrebiteľa. Spoločným znakom právnej úpravy spotrebiteľských zmlúv je snaha cestou práva vyrovnať túto faktickú nerovnosť, a to formou obmedzenia autonómie vôle. Autonómia vôle, ktorá je elementárnou podmienkou fungovania materiálneho právneho štátu nie je úplne absolútna, ale je limitovaná v rámci spotrebiteľských vzťahov princípom ochrany tej osoby, ktorá uzatvárala právny úkon s dôverou v určitý, druhou stranou jej prezentovaný skutkový stav.

13. Podľa §137 CSP žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o:

- a) splnení povinnosti,
- b) nároku na usporiadanie práv a povinností strán, ak určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu
- c) určenia, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu, alebo
- d) určenia právnej skutočnosti, ak to vyplýva z osobitného predpisu.

14. Podľa § 11 ods. 4 zák. č. 129/2010 Z. z. účinného od 01. 01. 2018 spotrebiteľ sa môže pred súdom domáhať určenia neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti poskytnutého spotrebiteľského úveru žalobou.

15. Civilný sporový poriadok pri určovacích žalobách vychádza zo zásady, že súd má určiť aktuálny právny stav. Civilný sporový poriadok okrem iných pripúšťa žalobu na určenie právnej skutočnosti za predpokladu, že tak vyplýva z právneho predpisu.

16. V súvislosti s odvolacími námietkami žalobcu odvolací súd uvádza, že sa stotožňuje so záverom prvoinštančného súdu, že žaloba v časti týkajúcej sa určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti Zmlúv o spotrebiteľskom úvere zo dňa 14. 01. 2014 a zo dňa 17. 02. 2014, je žalobou v zmysle ustanovenia § 137 písm. d/ CSP, pri ktorej nie potrebné preukazovať naliehavý právny záujem. V čase rozhodovania súdu prvej inštancie vo veci samej (dňa 10. 10. 2017) zo žiadneho osobitného predpisu nevyplývalo, že spotrebiteľ v pozícii žalobcu sa mohol domáhať určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti spotrebiteľskej zmluvy.

17. Až zákonom č. 279/2017 Z.z. zo dňa 12. 10. 2017, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré došlo k zmene ustanovenia § 11 zák. č. 129/2010 Z. z.. V zmysle ustanovenia § 11 ods. 4 zák. č. 129/2010 Z. z. účinného od 01. 01. 2018 spotrebiteľ sa môže pred súdom domáhať určenia neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti poskytnutého spotrebiteľského úveru žalobou. Pretože došlo k zmene procesnoprávneho ustanovenia (§ 11 ods. 4 zák. č. 129/2010 Z. z.), odvolací súd musel ex offio prihliadnuť na uvedenú zmenu, v dôsledku čoho konštatuje, že žalobca v pozícii spotrebiteľa je oprávnený domáhať sa určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti poskytnutého spotrebiteľského úveru žalobou. Vzhľadom na uvedené odvolaciu súdu neostala iná možnosť ako výroky rozsudku prvoinštančného súdu týkajúce sa zamietnutia žaloby ohľadne určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti spotrebiteľských zmlúv (prvý a tretí výrok) zrušiť a vec v tomto rozsahu vrátiť prvoinštančnému súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

18. Odvolací súd ďalej uvádza, že začiatok subjektívnej i objektívnej premlčacej doby je stanovený odlišne, na sebe nezávisle a ich plynutie a skončenie je tiež vzájomne nezávislé. Subjektívna premlčacia doba môže plynúť iba v rámci objektívnej premlčacej doby, ktorú nemožno prekročiť. Vzájomný vzťah týchto lehôt je taký, že ak sa skončí plynutie jednej z nich, právo sa premlčí, a to aj napriek tomu, že oprávnenému ešte plynie druhá premlčacia doba. Subjektívna premlčacia doba je dvojročná a pre začatie jej plynutia je významný (primárny) subjektívny prvok, pozostávajúci z toho, kedy sa oprávnený dozvie nielen o bezdôvodnom obohatení, ale aj tom, kto sa na jeho úkor obohatil. Za rozhodujúci začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby pre uplatnenie práva na vydanie bezdôvodného obohatenia je potrebné považovať deň, kedy sa oprávnený v konkrétnom prípade skutočne dozvie o tom, že na jeho úkor došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto ho získal. Nie je pritom rozhodujúce, že oprávnený mal možnosť dozvedieť sa potrebné skutočnosti už skôr. Pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby na uplatnenie práva na vydanie bezdôvodného obohatenia sa vyžaduje skutočná (preukázaná)

nielen predpokladaná vedomosť oprávneného (R25/1986). Aj pri posúdení námietky premlčania v spotrebiteľskom vzťahu princíp „vigilantibus iura scripta sunt“ ustupuje dôležitejšiemu princípu, ktorým je ochrana práv spotrebiteľa (uznesenie NS SR sp. zn. 6MCdo/9/2002).

19. V danom prípade nesprávne právne posúdenie spočívalo v stanovení okamihu, kedy sa žalobca dozvedel o bezdôvodnom obohatení žalovaného, t. j. stanovenia začiatku plynutia subjektívnej premlčacej lehoty na uplatnenie nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia.

20. Odvolací súd poukazuje na osobitné ustanovenia o dokazovaní v sporoch s ochranou slabšej strany vyplývajúce z ust. § 295 CSP s tým, že v sporoch s ochranou slabšej strany súd môže vykonávať aj tie dôkazy, ktoré spotrebiteľ nenavrhol, ak je to nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. Zároveň súd v zmysle ustanovenia § 150 ods. 2 CSP môže na zistenie podstatných a rozhodujúcich skutočností požiadať strany o ďalšie skutkové tvrdenia.

21. Je nesporné, že žalovaný je subjektom vystupujúcim na finančnom trhu poskytujúci spotrebiteľské úvery dlhodobu, to znamená, že pri uzatváraní spotrebiteľských zmlúv má vystupovať s náležitou odbornou starostlivosťou pri rešpektovaní právnych predpisov na ochranu spotrebiteľa.

22. Odvolací súd dodáva, že žalovaný ako nebankový subjekt má dlhodobu v predmete svojej činnosti aj poskytovanie úverov, a teda jeho povinnosťou bolo poznať a dodržiavať právne predpisy vzťahujúce sa na poskytovanie úverov. Svojej zodpovednosti za uzavretie zmluvy bez uvedenia obligatórnych obsahových náležitostí sa nemôže zbaviť, ani s poukazom na princíp neznalosť zákona neospravedlňuje, uplatnením jeho dôsledkov v neprospech žalobcu. Rešpektovanie tohto princípu v spotrebiteľských právnych vzťahoch zo strany dodávateľa treba vyžadovať v najvyššej možnej miere.

23. Žaloba týkajúca sa primeraného finančného zadosťučinenia podľa ustanovenia § 3 ods. 5 zák. č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, sa nazýva žalobou satisfakčnou, pretože primerané zadosťučinenie sa označuje za prostriedok satisfakcie. Okrem satisfakčnej funkcie má inštitút primeraného finančného zadosťučinenia taktiež funkciu sankčnú, pretože zaplatenie zadosťučinenia predstavuje pre porušiteľa taktiež finančnú ujmu, nielen ujmu morálnu. Primerané finančné zadosťučinenie je považované za nástroj k odstráneniu ujmy nemateriálnej povahy, a teda nie ako náhradu za spôsobenú materiálnu škodu. Plní taktiež preventívnu funkciu, pretože musí odradiť od ďalšieho nezákonného postupu porušiteľa (nositeľa zákonných povinností). Tento účinok môže vyvolať len finančné zadosťučinenie zodpovedajúce významu chráneného záujmu.

24. Žalobca (spotrebiteľ) v konaní musí preukázať, že žalovaný sa dopustil porušenia práva alebo povinnosti ustanovenej zák. č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a osobitnými predpismi. Nárok na primerané finančné zadosťučinenie podlieha voľnej úvahe súdu, čo však neznamená ľubovôľu súdu. Pre svoju úvahu súd musí mať k dispozícii dostatok tvrdených a preukázaných skutočností, z ktorých súd pri svojich úvahách musí vychádzať.

25. Odvolací súd konštatuje, že okresný súd bez náležitého zistenia, či žalovaný sa dopustil porušenia práva alebo povinnosti ustanovenej zák. č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a osobitnými predpismi, predčasne zamietol žalobu ohľadne žalobcom uplatneného nároku na zaplatenie sumy 200,- Eur z titulu primeraného finančného zadosťučinenia.

26. Z uvedených dôvodov odvolaciemu súdu neostala iná možnosť ako rozsudok súdu prvej inštancie podľa ustanovenia § 389 ods. 1 písm. b), c) CSP zrušiť a vec mu v tomto rozsahu vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 391 ods. 1 CSP), pretože neboli splnené podmienky na jeho potvrdenie (§ 387 CSP), ani na jeho zmenu (§ 388 CSP).

27. Úlohou okresného súdu bude opätovne rozhodnúť o žalobcom uplatnených nárokoch s tým, že okresný súd sa náležitým spôsobom vysporiada s obsahom Zmlúv o spotrebiteľskom úvere, či obsahujú obligatórne náležitosti podľa Zákona o spotrebiteľských úveroch. Po posúdení obsahových náležitostí oboch zmlúv, posúdi nárok žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia. Z hľadiska premlčania nároku bude skúmať skutočnú (nie predpokladanú) vedomosť žalobcu o vzniku bezdôvodného obohatenia. Zároveň podľa výsledku dokazovania, rozhodne a náležitým spôsobom zdôvodní nárok žalobcu na primerané finančné zadosťučinenie.

28. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, je súd prvej inštancie viazaný právnym názorom odvolacieho súdu (§ 391 ods. 2 CSP).

29. V novom rozhodnutí rozhodne prvoinštančný súd i o náhrade trov celého, teda i odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

30. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Banskej Bystrici, ako súdu odvolacieho, pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania (§ 76 CMP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).